

Nr 457

Av herr Sundin och herr Andersson, Torsten, om tillsättande av en parlamentarisk kommitté för kontroll av den statliga verksamhetens effektivitet.

(Lika lydande med motion nr 528 i Andra kammaren)

Vissa händelser under senare år har för allmänheten blottat överraskande interiörer i några statliga verk och styrelser. I en utredning av f. d. generaldirektören S. A. E. Ödeen angående orsakerna till kostnadsökningen vid ombyggnaden av operahuset i Stockholm redovisas väsentliga brister i byggnadsstyrelsens organisation. Det finns tendenser som tyder på att byggnadsstyrelsen i detta avseende inte är en unik företeelse. Likartade fall har förekommit t. ex. vid uppförande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nya förvaltningsbyggnad. Detta aktualiserar kravet på en förbättrad kontroll av den statliga verksamheten i dess skilda yttringar.

När det gäller byggnadsstyrelsen har dess organisatoriska brister nu föränlett att en särskild utredning tillkallats för att verkställa en översyn av styrelsens arbetsformer. Detta är i hög grad nödvändigt med hänsyn till att den investeringsvolym byggnadsstyrelsen ansvarar för under de närmaste åren beräknas fyrdubblad. Bland de större investeringsobjekt som nu är aktuella märks lokaler för Sveriges radio och ett stort antal institutionslokaler m. m. för universitet och högskolor.

Vi vill i detta sammanhang ifrågasätta, om inte statliga investeringar på byggnadsområdet i långt större utsträckning än vad som nu är fallet bör utföras på entreprenad och ej i egen regi. De byggnationer som utförs i egen regi av byggnadsstyrelsen eller annat statens verk ställer uppenbart mycket stora krav på organisation och kontroll. Redan genom att av princip så långt som det över huvud taget är möjligt uppföra statliga byggnader på entreprenad skulle möjligheterna till kontroll förbättras och kraven på ifrågavarande verks organisation sänkas.

Även om denna princip skulle tillämpas i långt större utsträckning än vad som nu är fallet, måste man utgå från att en väsentlig del av verksamheten inom dessa områden kvarligger hos statliga verk. Vissa mer komplicerade ombyggnadsarbeten etc. kan lämpligen inte bortsättas på entreprenad. Förvaltningen av statens byggnader kan visserligen också i viss mån bli föremål för entreprenadförfarande, men på detta område torde dock en väsentlig verksamhet alltfört böra utövas av de statliga verken. Man kan heller inte

vänta, att den utredning om byggnadsstyrelsens organisation som för närvarande arbetar skall uppta andra än de praktiska frågorna beträffande byggnadsstyrelsens organisation och arbetsformer till prövning. Den principiella frågan om hur kontrollen av den statliga verksamheten på detta område skall utformas för att bli effektiv kommer i detta sammanhang inte upp till behandling. Ej heller kan den omorganisation som skett beträffande den statliga revisionsverksamheten sägas ha närmare berört denna principfråga.

Man skulle mycket väl kunna tänka sig att riksdagen i särskilda fall som t. ex. beträffande operahusets ombyggnad begär en särskild parlamentarisk undersökningskommission för att närmare granska missförhållandena. Denna möjlighet kunde användas av riksdagen som ett komplement till dess revisorers verksamhet. Det kan emellertid ifrågasättas huruvida inte den betydelsefullaste frågan i sammanhanget är det stadium på vilket riksdagens kontrollåtgärder skall inträda. Riksdagen har frihet att när den anser det lämpligt begära redogörelse för skilda frågors handläggning inom den statliga förvaltningen. Denna kontrollform är givetvis av grundläggande betydelse för vårt nuvarande statsskick. Vi skulle emellertid i detta sammanhang vilja föreslå, att alla dessa skilda kontrollformer i riksdagens hand kompletteras av ett permanent kontrollorgan sammansatt efter parlamentariska grunder och med befogenhet att utan föregripande av riksdagens revisorers verksamhet kontrollera den statliga verksamhetens effektivitet och överensstämmelse med riksdagens intentioner.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att en särskild parlamentarisk kommitté tillsättes för kontroll av den statliga verksamhetens effektivitet.

Stockholm den 26 januari 1961

Sven E. Sundin

Torsten Andersson
